

Alþingi
Kirkjustræti
101 Reykjavík

Reykjavík, 21. apríl 2023
2303264/0.4.1

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um heilbrigðisstarfsmenn, nr. 34/2012 (tilkynningar um heimilisofbeldi), 856. mál.

Embætti landlæknis þakkar veitt tækifæri til að veita umsögn um umrætt mál. Að mati embættis landlæknis væri rétt að afmarka ákvæði 3. mgr. 17. gr. við þá heilbrigðisstarfsmenn sem veita viðkomandi einstaklingi heilbrigðisþjónustu. Heilbrigðisstarfsmenn sem ekki eiga í slíku sambandi við sjúkling hafa ekki forsendur til að senda tilkynningu um ofbeldi til lögreglu ásamt þeim upplýsingum sem lög gera ráð fyrir að henni fylgi.

Í breytingartillögunni er kveðið á um heimild heilbrigðisstarfsmanna til að tilkynna heimilisofbeldi eða ofbeldi í nánu sambandi að beiðni sjúklings til lögreglu. Aðeins í greinargerð með frumvarpinu er fjallað nánar um hvaða tilvik er átt við með hugtökunum heimilisofbeldi og ofbeldi í nánu sambandi. Betur færi á að skilgreina eða útskýra við hvað er átt með hugtökunum í lagatextanum sjálfum svo hann sé skýr þeim heilbrigðisstarfsmönnum sem eiga að vinna eftir honum. Þá felur ákvæðið aðeins í sér heimild heilbrigðisstarfsmanns til þess að tilkynna ofbeldi að beiðni sjúklings. Það er því háð mati heilbrigðisstarfsmannsins í hvert og eitt skipti hvort rétt sé að verða við beiðni sjúklingsins. Að mati embættis landlæknis væri réttara að kveða á um skyldu heilbrigðisstarfsmanns til þess að verða við slíkum beiðnum sjúklinga. Að öðrum kosti er ákvæðið matskennt og setur heilbrigðisstarfsmann í þá stöðu að þurfa að vega og meta hvort hann eigi að verða við beiðni sjúklings í hvert og eitt skipti. Þá má jafnframt velta fyrir sér hverjar eru afleiðingar þess þegar heilbrigðisstarfsmaður sem er heimilt að tilkynna ofbeldi að beiðni sjúklings gerir það ekki þegar slík beiðni hefur verið sett fram.

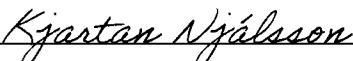
Ekki kemur skýrt fram í frumvarpinu hvort tilkynning heilbrigðisstarfsmanns til lögreglu sé hluti af heilbrigðisþjónustu sem þá er hægt að kvarta vegna til embættis landlæknis. Embættið mælist gegn því að hægt sé að kvarta vegna tilkynninga til lögreglu eða skorti á þeim til embættisins enda vandséð með hvaða hætti embættið getur rannsakað slík mál og tekið afstöðu. Er því æskilegt að þess sé sérstaklega getið í lögnum að ekki sé hægt að kvarta til embættis landlæknis vegna tilkynninga sem þessara eða skorti á þeim.

Í frumvarpinu kemur ekki fram hvernig líta beri á þau gögn sem verða til við tilkynningu til lögreglu. Er tilkynningin sjálf hluti af sjúkraskrá sjúklings? Eru einhverjar formkröfur gerðar til þess hvernig beiðni sjúklings um að tilkynna ofbeldi er sett fram? Þarf beiðni að vera skrifleg? Hvernig á að háttá allri skráningu við þessar tilkynningar? Ber heilbrigðisstarfsmanni að bera undir sjúkling hvaða upplýsingar eru sendar með tilkynningu? Er honum heimilt að svara

spurningum lögreglu varðandi tilkynninguna án þess að afla viðbótar heimildar frá sjúklingi hvað það varðar?

Í greinargerð með frumvarpinu segir að ástæðu þess að lögregla er ekki kölluð nægilega oft til þegar ofbeldismál koma inn á borð heilbrigðisstarfsmanna sé mögulega að rekja til þess að ákvæði 1. mgr. 17. gr. laganna sé ekki nægilega afgerandi og skýrt að mati heilbrigðisstarfsmanna. Heilbrigðisstarfsfólk sé sett í erfiða stöðu við mat á því hvenær rétt sé að rjúfa þagnarskylduna og er breytingin lögð til svo hægt sé að bæta úr þessu. Ekki verður hins vegar séð með hvaða hætti umrædd breyting hefur áhrif á mat heilbrigðisstarfsmanna um hvenær rétt sé að rjúfa þagnarskyldu og hvenær ekki. Breytingin felur í sér heimild heilbrigðisstarfsmanns til þess að tilkynna um heimilisofbeldi eða ofbeldi í nánu sambandi samkvæmt beiðni sjúklings, þ.e. með samþykki hans. Því er ekki um að ræða mat á hvort rjúfa beri þagnarskyldu á grundvelli 1. mgr. 17. gr laganna heldur er byggt á 2. mgr. 17. gr. sem kveður á um að samþykki sjúklings leysi heilbrigðisstarfsmann undan þagnarskyldu. Ekki verður því séð að fyrirhuguð breyting einfaldi mat heilbrigðisstarfsmanna varðandi það hvenær rétt sé að rjúfa þagnarskyldu á grundvelli 1. mgr. 17.gr. laganna, þ.e. þegar samþykki sjúklings liggur ekki fyrir.

Virðingarfyllst,

Kjartan Hreinn Njálsson
aðstoðarmaður landlæknis